

HARMINC SZERZŐ RÉSZVÉTELÉVEL SZERVEZTE MEG NÉGYNAPOS RENDEZVÉNYÉT AZ ERDÉLYI MAGYAR ÍRÓK LIGÁJA (E-MIL)

„Vannak vidékek” – írótabort tartottak Sztánán

Irodalmi helyszínen, a kalotaszegi Sztánán szervezték erdélyi, magyarországi, kárpátaljai szerzők részvételével az Erdélyi Magyar Írók Ligájának (E-MIL) táborát. A tegnapi zárult, négynapos rendezvényről Karácsonyi Zsolt, az írószervezet elnöke elmondta, a felolvasások és előadások is arra mutattak rá, hogy „érdemes és jó ilyen táborokat szervezni, mert a teljes kép megmutatásával a pozitívumok irányába tudunk elmozdulni”.

» KISS JUDIT

A Szilágy megyei Sztánán tartotta tegnap zárult, ideai írótabort az Erdélyi Magyar Írók Ligája (E-MIL). A rendezvényt immár 19. alkalommal szervezték, a mottó ezúttal Kányádi Sándor versének címe volt: „Vannak vidékek”. Karácsonyi Zsolt, az E-MIL elnöke a Krónika megkeresésére elmondta, a négynapos írótaborban harminc meghívott szerző vett részt, kárpátaljai, magyarországi és erdélyi írók, költők, akik számos régió sajátosságait járták körül elő-

A klasszikus magyar és világirodalom vidékfogalmát is körbejárták az előadók az Erdélyi Magyar Írók Ligájának sztánai táborában

» Az írótaborban is kiderült: sokféle tájon és sokféle világban élünk, sok helyütt sanyarú dolgokat is lehet tapasztalni.

dásaikban. Az idős, a közép és a legifjabb írónemzedékek tagjai is képviseltették magukat a sztánai rendezvényen akár táborlakóként, akár előadóként. A Székelyföld, a Szászföld, Kárpátalja, Vajdaság, a Partium és a Bánság formálódó „vidékei” mellett a klasszikus magyar

és világirodalom vidékfogalmát is körbejárták az előadók: Balázs Imre József, Bodó Barna, Cseke Péter, Egyed Emese, Marcsák Gergely, Orcsik Roland, Soós Amália és Végh Balázs Béla. „Sztána Móríc Zsigmond és Kós Károly miatt is fontos irodalmi hely, és természet-

sen pompás táj, ezért is szerveztük itt az ideai írótabort. Más kalotaszegi településeken is szerveztünk korábban írótaborokat, reméljük, a jövőben is több kalotaszegi helyszínen szervezhetjük meg az eseményt” – mondta Karácsonyi Zsolt. A Szilágy megyei településen található a Varjúvár, Kós Károly egykori háza, amelyet az építész, író 1909-ben tervezett. Móríc Zsigmond több ízben is járt a kalotaszegi faluban, a sztánai farsangon való részvétel ihlette Nem élhetek muzsikaszó nélkül című regényét. Kérdésünkre kitért arra is, mik voltak a legfontosabb hozadéka az ideai írótabornak. „A Kányádi Sándortól vett idézet, a „Vannakvidékek” volt a tábor címe. Az írótaborban is kiderült: sokféle tájon és sokféle világban élünk, távol egymástól, sok helyütt sanyarú dolgokat is lehet tapasztalni: gondolkodok itt a szórványvidékekre vagy Kárpátaljára. Az írótaborban a felolvasások és előadások is arra mutattak rá, hogy érdemes és jó ilyen táborokat szervezni, mert a teljes kép megmutatásával mégis a pozitívumok irányába tudunk elmozdulni” – fogalmazott Karácsonyi Zsolt. A tábor délutáni és esti beszélgetésein Borcsa Imola, György Alida, Fekete Vince, Hertza Mikola, Karácsonyi Zsolt, Király Zoltán, Marcsák Gergely, Márcuțiu-Rácz Dóra, Orcsik Roland, Szentmártoni János és Sztarcey Szabolcs olvasott fel műveiből.

MÁRCUȚIU-RÁCZ DÓRA

MOLNÁR JUDIT

» KÖNYVESPOLC

Gondolatébresztés, otthonirodalom: Cseke Péter köteteiről

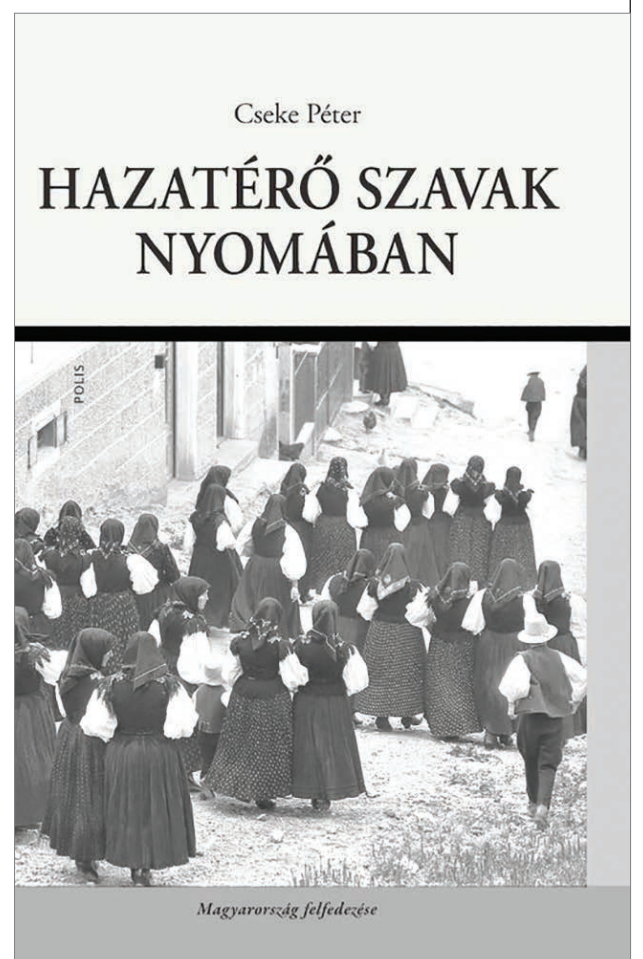
„A szülőföld voltaképpen bennünk épül, az értelem szabadságharcával és honfoglalásával, és általunk nyer(het)i el számunkra végső, de sohasem végleges formáját – elmúlásunkig. Amennyiben megadatik, hogy szellem-tartományá építsük jelöletlen idejű és jelöletlenül is határolt világát. Avagy, amit raktunk délig, leomlik estére?” – írja Cseke Péter Hazatérő szavak nyomában című, szociográfiai riportokat tartalmazó, a kolozsvári Polis Könyvkiadónál idén megjelent könyvének előszavában. Az idézetet lezáró kérdés szónoki, vagy ismertebb elnevezése szerint költői volta nem vitás. A szerzőnek tavaly, ugyanannál a kiadónál jelent meg Otthonirodalom: a magyar szociográfia erdélyi műhelyei című kötete, amely a magyar szociográfiai irodalom történetét tekinti át és jellemzi témakörökre bontva, a népi irodalom fogalmát megteremtő 1930-as évektől kezdve napjainkig. Kiemeli, hogy pályakezdő műfajának tekinti a szociografikus látás- és érdeklődési módot, és a mai napig ezt tartja uralkodónak életművében, más műfajú alkotásai mellett. A kötet előszavában utal arra is, mi erősítette meg a műfaj létjogosultságát: „Az Erdélyi Fiatalok, az Erdélyi Helikon, a Hítel és a Termés tanulmányozása során fedeztem fel, hogy helikoni körökben otthonirodalomnak nevezték az írói szociográfiát. Ettől fogva más szemmel olvastam Balázs Ferenc, Bözödi György és Tamási Áron szociografikus műveit. És minthogy Horváth Istvánról írtam doktori értekezésemet, a költő életművének elemzése során arra jöttem rá, hogy a Magyarórdi toronyalj nélkül nem jöhetett volna létre ennek a költészetnek az időskori megújulása. Innen már csak egy lépést kellett tennem, hogy számba vegyem a műfaj későbbi – diktatúra al-

ti – teherbírását.” A hetvenes évek elején bekövetkezett szemléletváltás jegyében zajlott le ez a „műfajrangosító” folyamat – Sütő András, Gálfalvi György és főként Beke György munkássága nyomán. A tabutémák feltárására azonban csak a politikai rendszerváltást követő időszakban kerülhetett sor, a Magyarországra 1989 végén áttelepült Beke György, illetve Benkő Levente, Ferencz István, Gazda József, Sylvester Lajos, Tófalvi Zoltán és mások vállalkozásainak köszönhetően.

Nagyon találó a szerző témaértékelő megjegyzése, a „műfajrangosítás”, mivel tulajdonképpen mindkét említett, s a kiadó Magyarország felfedezése sorozatában megjelentetett kötetében nagyon tudatosan bizonyítja, hogy szociográfiai írásai nem száraz, elvont, tudomá-

» Nem pótolhatják az írói szót semmilyen közvélemény-kutatások amúgy is manipulált összehasonlító grafikonjai, a különböző jövő-kutató intézmények vagy éppen a tudálékoskodó politológusok.

nyoskodó alkotások, hanem olyan érdekes tényeket közöl az egyes szerzők témáival, írásaival kapcsolatban, hogy – jóindulatú íróniával – minőségi kalandregényként olvashatóak. Érdeklődéssel felkeltő szándékkal említenek mindkét kötetből néhány fejezetcímet, de az ilyen „válogatások” méltatlan megkülönböztetést szülnék. Az Otthonirodalom kötetet lezáró Szociográfiai művek jegyzékéből sem címeteket, csak a felsorolt művek végösszegét közlöm – 1932-től 2020-ig 219 mű, a Magyarország felfedezése sorozat kötetének száma pedig 1937-től 2021-ig 71. S ha ezek után még esetleg egyéb ajánlást is igényelnek olvasás előtt az érdeklődők, az Otthonirodalom előszavában a szerző által is idézett Beke György véleményéből következzenek egy gondolat-sor: „Nem pótolhatják az írói szót semmilyen közvélemény-kutatások amúgy is manipulált összehasonlító

grafikonjai, a különböző jövő-kutató intézmények vagy éppen a tudálékoskodó politológusok, a demokrácia kenyérpusztító képződményei. Mert az író minden műfajban (ha csakugyan író) a lelkekhez szól, elgondolkodtat, és engedi, hogy utána mi gondolkodjunk. Nem óriásplakát az írói mű az éppen ajánlott fogkrémről, hanem a megszenvedett emberi igazság felajánlása a köz boldogulására.”